

Prawa pacjenta

Żeby przybliżyć Ci prawa pacjenta, przedstawiamy wybrane najważniejsze zagadnienia i odpowiedzi na najczęściej zadawane pytania. Jeżeli jesteś zainteresowany poszerzeniem swojej wiedzy na ten temat, znajdziesz ją w ustawie o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, ustawie o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta lub ustawie o działalności leczniczej, a także na stronach instytucji nadzorujących przestrzeganie praw pacjenta.

Leczenie - zgoda i odmowa

Masz prawo wyrażenia zgody na zaproponowane leczenie lub zgłoszenie sprzeciwu. Możesz nie zgodzić się np. na zaproponowany zabieg operacyjny lub badanie. Twoja zgoda lub odmowa powinny zawsze zostać poprzedzone przedstawieniem przez lekarza wyczerpującej i obiektywnej informacji na temat stanu zdrowia oraz proponowanego leczenia, jego skutków, możliwych powikłań i ewentualnych konsekwencji jego zaniechania.

W sytuacji, gdy jesteś nieprzytomny i nie masz możliwości wyrażenia świadomej zgody na leczenie, o prowadzonej terapii nie może zdecydować np. Twoja rodzina, czy też partner życiowy. Jeżeli przed utratą przytomności ustaliłeś wszystkie zagadnienia związane z proponowanym leczeniem, obowiązują one także po jej utracie.

Jeśli jesteś nieprzytomny, a nie było możliwości uzyskania np. zgody na zabieg, o wszelkich czynnościach, które związane są z ratowaniem Twojego życia decyduje lekarz prowadzący. We wszystkich innych przypadkach decyzje podejmuje kurator ustanowiony przez sąd.

W szczególnie uzasadnionych przypadkach lekarz może nie podjąć lub odstąpić od leczenia. Zwłoka w udzieleniu pomocy nie może jednak spowodować niebezpieczeństwa utraty życia, ciężkiego uszkodzenia ciała lub ciężkiego rozstroju Twojego zdrowia. Jeżeli jednak lekarz podejmie taką decyzję, ma obowiązek z odpowiednim wyprzedzeniem uprzedzić Cię o tym fakcie i wskazać lekarza lub placówkę, w której masz realne możliwości uzyskania świadczenia. W praktyce oznacza to np. uzgodnienie przeniesienia do innego szpitala, a nie tylko poinformowanie o możliwości dalszego leczenia we wskazanej placówce.

Dziecko u lekarza

Dziecko do ukończenia **16 lat** może korzystać ze świadczeń tylko za zgodą i w obecności przedstawiciela ustawowego (np. rodzica) lub opiekuna faktycznego. O wszystkich sprawach związanych z leczeniem dziecka decydują wtedy wyłącznie przedstawiciele ustawowi (np. rodzice) lub opiekunowie faktyczni.

Jeśli dziecko ukończyło **16 lat**, po otrzymaniu od lekarza wyczerpującej i zrozumiałej informacji o swoim stanie zdrowia, ma prawo wyrazić zgodę na przeprowadzenie badania. Dziecko może się również nie zgodzić na dane świadczenie zdrowotne lub zażądać zaprzestania jego udzielania. Musi wtedy wyrazić oddzielną zgodę na pobyt w szpitalu oraz na wszystkie inne badania i świadczenia medyczne. Zgoda może być ustna, pisemna albo wyrażona poprzez takie zachowanie, które nie budzi wątpliwości, co do podjętej decyzji. **Pisemna zgoda jest wymagana w przypadku zabiegu operacyjnego albo zastosowania metody leczenia lub diagnostyki stwarzających podwyższone ryzyko mające wpływ na stan zdrowia lub życia.**

Jeśli dziecko ma **16 – 18 lat** i nie zgadza się na udzielenie świadczenia zdrowotnego, a jego przedstawiciel ustawowy (np. rodzic) ma odmienne zdanie, decyzję podejmuje sąd opiekuńczy.

Kto może pytać o Twoje zdrowie

Jako pacjent masz prawo do uzyskania jasnej, zrozumiałej i przystępnej odpowiedzi na pytania dotyczące swojego stanu zdrowia i prowadzonego lub planowanego leczenia. Masz też prawo decydować, komu poza Tobą mogą być przekazywane informacje. Osobą upoważnioną może być każda bliska Ci osoba. Nie decyduje o tym ani pokrewieństwo, ani miejsce zamieszkania. Warunkiem niezbędnym jest Twój świadomy wybór i zgoda. Jeżeli nie możesz potwierdzić pisemnie swojej decyzji, np. ze względu na stan zdrowia, możesz np. wskazać osobę gestem i potwierdzić swój wybór skinieniem głowy albo udzielić odpowiedzi na zadane pytanie. Wymagana jest wtedy adnotacja w Twojej dokumentacji medycznej. Osoba upoważniona ma takie prawo także po śmierci pacjenta.

Zakres informacji, które masz prawo otrzymać, jest bardzo szeroki. Masz prawo do pełnej wiedzy o stanie zdrowia. Masz prawo wiedzieć o rozpoznaniu choroby, jej diagnostyce i leczeniu oraz o dających się przewidzieć następstwach terapii albo skutkach jej zaniechania, o wszelkich planowanych zabiegach leczniczych i badaniach oraz o przepisanych lekach, ich działaniu oraz możliwych skutkach ubocznych. Masz prawo żądać informacji o wynikach przeprowadzonego leczenia oraz dalszym rokowaniu. Masz także prawo uzyskać informację o osobach np. uczestniczących w badaniu lub prowadzących leczenie.

Masz prawo prosić o wyjaśnienia tak długo, aż informacja, którą przekazują Ci osoby uprawnione (lekarz, pielęgniarka, położna, rehabilitant), będzie przez Ciebie w pełni zrozumiała, a wszystkie wątpliwości wyjaśnione.

Jeżeli nie chcesz znać szczegółów dotyczących swojego stanu zdrowia, masz prawo do rezygnacji z otrzymywania informacji. Powinieneś wtedy dokładnie wskazać, z których informacji rezygnujesz.

Obecność innych osób

Korzystając z pomocy medycznej masz prawo do tego, żeby w czasie udzielania świadczenia przebywała razem z Tobą bliska Ci osoba. Jeżeli więc sobie tego życzysz, w trakcie wizyty i badania przez lekarza, albo przy drobnych zabiegach może towarzyszyć Ci np. członek rodziny lub bliski przyjaciel. Może się zdarzyć, że ze względu na Twoje bezpieczeństwo zdrowotne lub w przypadku prawdopodobieństwa wystąpienia zagrożenia epidemicznego, lekarz (pielęgniarka, położna, rehabilitant) odmówi obecności osobie bliskiej. W każdym takim przypadku mają obowiązek odnotować odmowę i jej powód w dokumentacji medycznej.

Obecność innych osób przy udzielaniu świadczenia, np. studentów medycyny, także wymaga Twojej świadomej zgody. Warunkowanie udzielenia świadczenia od udzielenia takiej zgody i jej wymuszanie jest niezgodne z prawem. Jeżeli pacjent jest małoletni, całkowicie ubezwłasnowolniony lub niezdolny do świadomego wyrażenia zgody, wymagana jest zgoda jego przedstawiciela ustawowego lub opiekuna faktycznego.

Ważne! Jeżeli jesteś osobą niesłyszącą lub głuchoniewidomą, masz prawo do swobodnego korzystania z wybranej przez siebie formy komunikowania się. Placówka lecznicza (przychodnia, szpital), z pomocy której korzystasz, ma obowiązek zapewnić Ci możliwość skorzystania z pomocy wybranego tłumacza języka migowego lub tłumacza - przewodnika, na zasadach określonych w ustawie o języku migowym. W celu ułatwienia porozumiewania się masz także prawo do skorzystania z pomocy wybranej przez siebie osoby przybranej (musi mieć skończone 16 lat).

Skargi i wnioski

Każdy ma prawo oczekiwać poszanowania swoich praw. Jeżeli uważasz, że zostałeś niewłaściwie potraktowany w placówce, która świadczy usługi w ramach umowy z NFZ, możesz złożyć skargę w oddziale wojewódzkim Funduszu.

W sytuacji, kiedy:

- odmówiono Ci zapisania do lekarza,
- odmówiono Ci wykonania świadczenia,
- kazano zapłacić za świadczenie, które należy Ci się bezpłatnie,
- masz trudności z zapisaniem się do lekarza, np. zapisy możliwe są tylko osobiście,
- lekarz nie przyjmuje pacjentów w godzinach, w których powinien,

skontaktuj się z oddziałem NFZ.

Adres korespondencyjny
71-470 Szczecin, ul. Arkońska 45
tel. dla pacjentów 800 190 590
www.nfz-szczecin.pl

Delegatura w Koszalinie
ul. Andersa 34, 75 - 626 Koszalin

